Ballús

Casserres

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Clot de les barraques
Emplaçament	Abans de Ripés, camí que travessa el Torrent de l'Àlber, deixa a mà esquerra Cal Xoriguer.
Alçada:	618

Coordenades:

Latitud:	42.00397
Longitud:	1.80712
UTM Est (X):	401214
UTM Nord (Y):	4650905

Classificació

Número de fitxa	08049 - 79
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XVI-XVII
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	08048A01000059
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa:	dl., 28/05/2012 - 02:00

Descripció

Masia de grans dimensions fonamentada directament damunt la roca natural, en una llenca elevada del terreny que li proporciona una gran visibilitat del territori circumdant. Grans extensions de camps del seu voltant s'estenen amb terrasses o feixons resseguint el desnivell del sòl, destinats al conreu de cereals i a la ramaderia.
La masia actual de Cal Ballús és fruit de diverses ampliacions realitzades al llarg de molts segles. La seva planta és en forma de "L" amb un barri rectangular tancat per una entrada amb coberta.
Originàriament, la part més antiga de la masia es va formar en el punt més extrem de la codina. Destaca a la planta baixa el gruix de les parets i la volta apuntada de pedres, que li confereixen un aspecte de gran solidesa. La primera façana principal s'orientaria a llevant per facilitar-ne l'accés, ja que la façana de migdia tindria al davant un desnivell de la mateixa roca i el seu accés seria molt dificultós per no dir impossible. Seria d'un sol cos transversal i no podem saber si el carener era paral·lel a la façana o perpendicular, tot i que segurament seria el primer cas. Aquesta estructura facilitaria les dues ampliacions posteriors, avançant cada cop un cos a llevant. Quan la masia adquireix la forma actual, l'ampliació s'ha de fer per la façana septentrional i l'entrada queda desplaçada cap a l'esquerra. En aquests moment la masia seria de planta rectangular i constaria de planta baixa i dos pisos amb la coberta de teules àrabs a dues aigües i el carener perpendicular a la façana principal, orientada a llevant.
En el segle XIX, 1865 segons consta en una llinda d'una finestra, s'hi afegiria el cos adossat a la façana oriental i que ampliaria la masia cap a llevant. Aquest cos consta de planta baixa i dos pisos. El carener continua la línea del primer volum deixant dues aigües molt desiguals en dimensions, ja que el vessant cap a migdia és d'una sola teula.
Un cos adossat a aquest volum, conserva una tina, tipus cup, de secció circular (1'8 metres de diàmetre) i 3 metres de fondària, folrada amb rajols corbats de 50 cm d'amplada. Antigament hi havia diverses estructures per salvar el desnivell de la tina per facilitar-ne l'abocament del raïm.
Les llindes de portes i finestres són austeres de pedra, amb els ampits de finestres senzills. Destaca el portal d'entrada adovellat i de mig punt.

Observacions:

Dins el barri conserva la fogaina i diverses pedres de molins i trulls, segurament de la mateixa casa. A l'interior conserva dues boques de forn de pa i un forn sencer, més modern, amb portella de ferro. Aquest forn encara havia funcionat durant la guerra civil i la postguerra.
A fora conserva la bassa, en desús, de 120 metres quadrats de superfície, un safareig mig cobert amb volta de rajols, al que s'hi accedeix baixant unes escales de pedra que salven el desnivell de la terrassa i que està comunicat amb la bassa de dalt. També hi ha un pou amb les parets de pedra i diverses tines.

Història

La família actual posseeix la masia de Cal Ballús des de fa 13 generacions amb el mateix cognom de Genescà. El primer d'aquest cognom, que venia de Gaià es va casar amb una pubilla Ballús, però tot i fer tant de temps, la casa ha mantingut el nom dels anteriors propietaris, que desconeixem fins a quan es remunten.
Masia totalment rehabilitada l'any 1996, com a conseqüència del gran incendi forestal de l'any 1994.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE CASSERRES (2011). Pla Especial Urbanístic del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable. Casserres (Berguedà).

